

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1752. usque ad
Annum 1757 - Cum Appendice ad Annos 1744. 1745. 1748

Luxemburgi, 1758

Pontificatus Anno XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74789)

tutiones Concilii Tridentini, præsertim in Sessione vigesimaquarta capite decimosexto.

Et quando Vicarius Generalis, decedente Episcopo, sic habendus Vicarius Capitularis.

§. 4. Insuper volumus & mandamus, ut in iis locis, in quibus Venerabiles Fratres Antifites Ordinarii eorumdem locorum Residentiales, neque Capitulum Canonicorum, neque Parochos in suis Civitatibus, & Diocæsis habent, sed dumtaxat Sacerdotes aliquot, & Missionarii reperiuntur, per terras, & oppida dispersi, ita ut, cum quemlibet Antifitem ejusmodi mori contingat, infimul convenire minime valeant, tunc Vicarius Generalis jam a defuncto Antifite constitutus, ipso facto intelligatur, fit, & habeatur Vicarius Capitularis, cum supra expressis facultatibus ad Vicarios Capitulares de jure spectantibus, exerceatque munus Vicarii Capitularis hujusmodi, donec, & quousque novus Antifites ab eadem Apostolica hac Sancta Sede designatus illuc advenit, ac regimen susceperit. Verum probe intelligentes, haud facile in iisdem locis reperiri Ecclesiasticos Viros, qui sive Doctores, sive Licentiat in Jure Canonico in aliqua Studiorum Universitate fuerint, quemadmodum pro Vicariatus cujuscumque five Capitularis, five Generalis munere obeundo requiritur; Nos earumdem partium calamitates commiserantes, tenore & auctoritate paribus, quemcumque in Vicarium Capitularem; ut præmittitur, in casibus antedictis eligendum, dummodo ad gubernium, & regimen habilis, & idoneus fuerit, nunc pro tunc talem esse, & haberi volumus, & declaramus, perinde ac si Doctor, sive Licentiat in Jure Canonico fuerit.

Confirmatur superius statuta.

§. 5. Decernentes eadem præsentis Literas, & in eis contenta quecumque, semper firma, valida & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere debere, & illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus & per omnia plenissime suffragari, sicque & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quosvis alios quancumque præminentia & potestate fungentes, & functiones, judicari, & definiti debere: ac irritum, & inane quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, & quibuscumque aliis Decretis in genere, vel in specie, aut aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque, Cæterum vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, iisdem quoque, quibus Indiarum Orientalium Apostolicos Vicarios prosequuti fuimus, Apostolicis verbis, & adhortationibus prosequimur. Itaque ex Apostolicæ providentiæ, auctoritatisque nostræ ratione, maxime ad procurandam salutem animarum consentanea, a Nobis suscepta, atque unicuique vestrum præcepta animadvertite, quanta sit Apostolici muneris unicuique vestrum injuncta cura, atque eapropter satagite, ut per assiduos labores, vigilantiam pastoralem, sollicitudinemque contendatis, ne quispam Christi fideliem vobis commisorum, & de quibus ratio supremo Pastorum Principi æterno Judici reddenda est, pereat; sed potius ut omnes æternam salutem consequantur, & vobis merces vestris meritis debita a justo re-

Hortatio ad quoscumque Missionarios.

muneratore Deo tribuatur. Nos interim celestis præsidii auspiciam Apostolicam Benedictionem in populos etiam vestrarum Diocæsum, vel Provinciarum redundaturam vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

§. 7. Volumus autem, ut earumdem præsentium Litterarum transfertis, seu exemplis etiam impressis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpositorum Præfecto, & Secretario pro tempore existentibus subscriptis, & sigillo ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majoram sub Annulo Piscatoris, die VIII. Augusti MDCCLV. Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.

Cajetanus Amatus.

Exemplorum fides.

Dat. 8. Augusti 1755. Pont. XV.

Pontificum Decretum super nullitate Matrimonii Violantis Josephæ Henriquez de Almada, & Ludovici Francisci de Affis Sanches de Baena editum, Apostolica auctoritate per Litteras in forma Brevis expeditas roboratur.

LIII

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

F T S I Matrimonialis Causa jamdudum inter dilectam in Christo filiam Violantem Josepham Henriquez de Almada puellam Nobilem Lisbonensem, ac dilectum filium Ludovicum Franciscum de Affis Sanches de Baena Ordinis Jesu Christi Commendatarium, super validitate, vel nullitate Matrimonii invicem, ut asserbatur, contracti vertens, non semel, sed iterum atque iterum in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum proposita, ac secundum allata, & probata rationum momenta, pro validitate fuerat resoluta, atque per Apostolicas Nostras in simili forma Brevis literas confirmata; tamen in eadem Congregatione Cardinalium die 13. currentis mensis Septembris, & anni 1755. maturiori examine, ob nova adducta documenta iterum expensa, & discussa, ita decisa fuit, quod nimirum Matrimonium hujusmodi irritum, ac nullum esset, ac foret, atque adeo dissolvendum: ea præsertim ratione, quod super impedimento duplicis quarti gradus consanguinitatis inter unam, & alterum intercedente, haud satis, atque idonee derogatum fuisset in Dispensatione impertita per Apostolicas in forma Brevis literas die 12. mensis Septembris anno 1750. datas.

Pro Matrimonii validitate primum fuit a Congregatione Concilii pronunciatum.

Sed deinde pro Matrimonii nullitate capta resolutio.

§. 2. Quoniam autem hujusmodi resolutio a memorata Congregatione Cardinalium super nullitate dicti Matrimonii prolata, haud satis, & sufficiens est, ut Contrahentes omnimoda libertate gaudeant, transeundi scilicet, ut dicitur, ad secunda vota; cum juxta Constitutionem Nostram, tamquam regulam, & normam in Causis Matrimonialibus rite sancteque expediendis decidendisque præscriptam, atque alias editam, & propositam, resolutio antedicta per aliam uniformem resolutionem confirmari, atque iterum in laudata Congregatione Cardinalium necessario sæpedita Causa reproponi debeat;

Non hinc tamen integrum erat partibus ad secunda vota transire, obstante Constitutione Pontificis, qua caveatur in hujusmodi causis captam resolutionem per aliam uniformem confirmandam esse.

Ex peculiari-
bus ramen
causis Decre-
tum edidit
Pontifex quo
confirmata
fuit resolutio
Congregati-
onis pro nul-
litate Matrimo-
nii, & per-
missum parti-
bus ad fecun-
da vota tran-
sire.

Apostolica
auctoritate
per has litte-
ras præfatum
Decretum ro-
boratur.

Earumdem
firmitati con-
sultur, subla-
ta aliter judi-
candi pote-
state.

Derogatio
contrariis.

Exemplorum
fides.

Orta contro-
versia super
validitate
Matrimonii;
tum quia non
fuit initum
coram pro-
prio Parocho,
tum quia a
Muliere fuit

Hinc est, quod Nos seriò considerantes non minus nova Partium dispendia, quam temporis iacturam in hac Matrimoniali Causa, a tot annis agitata, satis, superque inopportuna, ac perniciosam, de consilio etiam ejusdem Congregationis, postquam libellos, scripturasque pro utraque parte allatas, necnon Acta omnia hoc in gravissimo negotio confecta accurate expendimus, & examinavimus, tandem die 27. currentis mensis Septembris decretum hac super re edidimus, per quod sententiæ laudatæ Congregationis Concilii consentientes, declaravimus, ac statuimus, Matrimonium antedictum inter Violantem Josepham, & Ludovicum Franciscum Nobiles Lisbonenses contractum, esse, ac fore irritum, & nullum, necnon unam, & alterum in ea quidem omnimoda libertate esse, ac fore, ad alia vota, quoties vero aliud non obstat canonicum impedimentum, libere, & licite transeundi: Quod sane decretum dilecto Filio Magistro Josepho Alexandro Furierto ejusdem Congregationis Concilii Secretario tradendum mandavimus, ut inter Acta sæpeditæ Congregationis reponatur, ac servetur.

§. 3. Antedictum itaque Decretum nostrum, quò firmitus subsistat, & servetur exactius, Apostolica etiam auctoritate tenore præsentium confirmamus, illudque inviolabili Apostolicæ firmitatis robore communimus. Decernentes, Decretum præfatum, & præsentibus nostras Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, dictisque Violanti Josephæ, & Ludovico Franciscò in omnibus, & per omnia plenissime suffragari debere; sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apostolicæ Sedis Nuntios, & quovis alios quacumque præminentia, & potestate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, & quibuscumque aliis Decretis in genere, vel in specie, aut aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majoram sub Annulo Piscatoris die 30. Septembris 1755. Pontificatus nostri Anno Decimosesto.

Loco † Annuli Piscatoris.

Cajetanus Amatus.

Pontificii Decreti tenor.

CUM super Matrimonio, prævia dispensatione super impedimento quarti gradus consanguinitatis a fel. rec. Clemente PP. XII. concessa, in Civitate Zamorensi contracto inter Violantem Josepham Enriquez de Almada, & Aloysium Franciscum Assis Sanchez de Baena, & numquam carnali copula consummato, conten-

tio exorta fuerit, tum quia Violantes assererat, illud non fuisse contractum coram proprio contrahentium Parocho, tum quia comprobare nitebatur, a se re integra fuisse revocatum Mandatum, quod Procuratori dederat, ut matrimonium contraheret; controversia definitio a Nobis commissa fuit Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum: & cum ipsi post nonnulla responsa, aperiendæ veritati maximopere conducentia, binas tandem ediderint resolutiones Matrimonii validitati faventes, petente prædicto Aloysio Franciscò, juxta morem fuerunt eadem confirmatæ per nostras Literas Apostolicas in forma Brevis expeditas die 8. Julii 1750. Judicium favorabile validitati Matrimonii bis latum, & uti supradictum est, a Nobis confirmatum, completum, & terminatum dici poterat, ad tramites Constitutionis a Nobis editæ super ordine, & forma causarum Matrimonialium, quæ incipit: *Dei Misericordie*, & quæ est *trigesimatercia in nostro Bullario Tom. I.*

§. 2. Sed aliter res se habuit, instaurata videlicet controversia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum fuisset coram Parocho illegitimo, aut post revocatum Procuratoris Mandatum, sed ex alio disparato capite, uti mox exponetur. Violantes, & Aloysius Franciscus non erant conjuncti tantum tertio, & quarto consanguinitatis gradibus, sed erant conjuncti duplicibus tertio, & quarta gradibus a duplici latere provenientibus: dispensatio autem concessa a Nostro Prædecessore Clemente PP. XII. quantum tantummodo, & ad summum tertium gradum comprehendebat, nec se extendebat ad duplicem tertium, & quartum gradum. Cumque, instante Aloysio Franciscò, fuerint a Nobis expeditæ Literæ Apostolicæ in forma Brevis die 12. Septembris 1750., quarum ope duplicitatis gradus impedimentum sublatum dici poterat, sed sanatorie gratie concessio eo sub obtentu facta sit, quod Violantes tunc esset ignara novi impedimenti duplicitatis gradus, inter ipsam, & Aloysium intercedentis, & Violantes provinciam assumpserit comprobandi, quod tempore concessionis gratiæ, & expeditionis Brevis sanatorii, ipsa erat conscia novi impedimenti, jusque suum perfectè cognoverat: ex his instaurata est controversia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum fuisset coram Parocho non proprio contrahentium, vel ex quo initum fuisset post revocatum procuratoris mandatum, uti supra dictum est; sed ex alio disparato capite, seu fundamento, quod videlicet contractum fuisset, vigente impedimento dirimente, per Apostolicas Literas nullatenus sublato.

§. 3. Delata ad Nos novæ prætensionis noticia, ejus definitio eidem memoratæ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum fuit a Nobis commissa, ea tamen adjecta conditione, ut de validitate, aut nullitate Matrimonii cognoscerent, habita tantum ratione sufficientiæ, aut insufficientiæ derogationis obtentæ super impedimento gradus, nec ulla habita consideratione aliarum rationum, ob quas præcedenter, & in præteritis causis propositionibus, promotæ fuerat instantia pro nullitate Matrimonii. Ad tramites impostæ legis examen assumptum est, adhibitisque opportunis diligentibus, communibus tandem suffragiis edita est resolutio contra validitatem, & pro nullitate Matrimonii; Defensore Matrimonii ad tramites Nostræ Constitutionis constituto, suo munere, de more, egregie tum voce, tum scriptis functo; exhibito tantum in postrema Causæ propositione ab Aloysio Franciscò supplicii libello, in quo se, & jura sui Matrimonii iudicio Congregationis submittere professus est.

re integra re-
vocatum mā-
datum ad
contrahendū.

A Congrega-
tione Conci-
lii validum
judicatum, &
Apostolicis
litteris hujus-
modi iudicii
approbatum.

* In hac
Editione
Tom. XVI.
pag. 48.

Instaurata
controversia
ex alio capite
nullitatis, ni-
mirum quod
impetrata a
Clemente XII.
dispensatio
gradus non
comprehenderet
quibus
invice contrahentes e-
rant conjun-
cti.

Delata iterū
questio ad
Congregationem
Concilii
ea tamen lege,
ut de nova
solummodo
controver-
sia cognosce-
ret.

Pro nullitate
Matrimonii
prodit res-
ponsum.

1755.

Altera supercedere debuit resolutione precedenti conformis, juxta legem a Pontifice traditam in sua Constitutione.

Ex peculiaribus tamen circumstantiis controversie cognitione ipse Pontifex assumpsit.

Trium capitum resolutionis capite exponitur. Primum, an fuerit necessaria nova dispensatio super impedimento duplicis gradus, cum quae a Clemente XII. concessa fuit, impedimentum suffulerit tertio solummodo & quarti gradus?

Secundum, an nova dispensatio data fuerit, ex quo nullus ignoraverit impedimentum duplicis gradus.

Tertium, an revera illud mulier, tempore expeditionis novi Brevis ignoraverit.

De primo capite agit. Communior est Doctorum Sententia, ut impedimentum ex duplicitate gradus derivans ad obtinendam dispensationem exponatur.

* In hac Editione Tom. II. pag. 206.

Constitutio S. Pii V. loquitur in casu conjunctionis tertii & quarti gradus, pro validitate dispensationis deinceps, ut remotior gradus exprimitur, super propinquiore

S. 4. Unica resolutio favens nullitati Matrimonii, juxta memoratam Nostram Constitutionem, non sufficit, ut iudicium absolutum dici possit, cum altera resolutio precedentis conformis accedere debeat. Pro totius ergo negotii finali absolute, necessarium fuisse, ut Causa iterum in Congregatione proponeretur, & alia eaderet resolutio precedentis conformis: sed, cum id fieri nullatenus posset absque novis expensis, & longioris temporis mora, maximopere inopportuna in causa Matrimoniali a longo tempore introducta; non obstante gravi etate, in qua sumus constituti, neque pariter obstantibus molestis negotiis, quibus quotidie vexamur, & opprimimur, inherentes etiam infamiationi praedictorum Cardinalium, qui in Congregatione uniformibus suffragiis consenserunt Matrimonium fuisse nullum, quique expediens futurum esse dixerunt, ut posthabita nova propositione in Congregatione, Nos ipsi rem totam perpenderemus; laborem assumpimus scripturas Congregationi exhibitae perlegendi, & omnia, & singula, quae a scribentibus fuerant deducta, ponderandi, ut, quatenus iudicium Nostrum conforme fuisset resolutioni Congregationis, superabundanter dici possent adimpleta, quae a Nobis in Constitutione Nostra statuta sunt, & quatenus difforme fuisset, nulla amplius superesset de validitate Matrimonii dubitatio.

S. 5. Tria sunt, de quibus actum est in Causae discussione. Primum est, an pro validitate Matrimonii necessaria fuerit dispensatio a Nobis concessa, permittens, ut non obstante impedimento duplicis gradus, Matrimonium contrahi posset, vel potius sufficiens fuisset praecedens dispensatio a Nostro Praedecessore concessa, quae impedimentum suffulit tertii, & quarti gradus. Secundum, an dispensatio a Nobis concessa, eo sub praesupposito facta sit, quod tempore concessionis Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. Tertium, an tempore expeditionis novi Brevis, Violantes ignoraret, seu potius conscia esset impedimenti duplicitatis gradus. Ex horum quippe dubiorum resolutione, prout uno, vel altero modo fieri contingat, iudicium pendet validitatis, aut invaliditatis Matrimonii contracti.

S. 6. Ducto autem initio a primi examine puncti, cum in Tribunalibus, & communiori calculo a scribentibus ea opinio recepta sit, quae pro validitate dispensationis, & consequenter Matrimonii, quod dependenter ab ea contrahitur, requirit, ut conjunctio proveniens ex duplicitate gradus exponatur, & quod eidem derogeret, seu quod, ea minime, obstante, permittatur, ut conjuncti duplici consanguinitatis gradu Matrimonium inter se contrahere possint; suo marite sequitur, pro validitate Matrimonii fuisse necessariam novi Brevis expeditionem, per quam impedimentum duplicis consanguinitatis gradus de medio tolleretur, nec fuisse potuisse primum Breve derogans impedimento quarti, seu tertii, & quarti gradus. Hoc quippe Breve sufficiens fuisset, si Violantes, & Aloysius Franciscus fuissent conjuncti simplici tertio, & quarto gradu, juxta Constitutionem sanctae memoriae Pii Quinti la XIII. Bullarii Tom. II. *, ubi, excepto casu, quod vir, & mulier primum consanguinitatis, seu affinitatis gradum attingerent, in quo protestatus est, se nolle dispensare, quoad reliquos gradus decrevit, pro validitate dispensationis satis esse expressionem remotioris gradus, obtentis postea super propinquiore litteris declaratoriis. Juxta quoque communem Doctorum sententiam in Tribunalibus receptam, illicitum tantum est, sed non invalidum Matrimonium, quod contrahitur ope dispensationis obtentae super quarto gradu, nulla tertii gradus facta mentione, & antequam litterae declaratoriae scriptae

a S. Pio V. fuerint obtentae: prout, dum in minoribus Secretarii Concilii munere fungeremur, fuisse a Nobis comprobatum est, & a Congregatione admissum in discussione Causae Lucevianae Nullitatis Matrimonii, quae fuit proposita, & resoluta die 18. Martii 1722., uti videri potest Tom. 2. Theauri Resolutionum praedictae Congregationis, ubi noster discursus una cum Resolutione typis editus est. Sed, cum praedicta omnia sibi vindicent locum in simplici impedimento tertii, & quarti gradus, & non in impedimento duplicis consanguinitatis gradus; nemo est, qui non videat, pro validitate Matrimonii, de quo nunc agitur, nullatenus fuisse sufficientem Dispensationem a Nostro Praedecessore concessam, quae tertii, & quarti gradus impedimentum suffulit, sed aliam pro dicta validitate fuisse necessariam, cujus ope duplex ex duplicitate gradus impedimentum derivans de medio tolleretur.

S. 7. Admissa necessitate expeditionis novi Brevis, & admissa primi insufficientia pro validitate Matrimonii, sequitur, ut videatur, an secundi Brevis facta fuerit concessio eo sub praesupposito, quod tunc Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. At, si Aloysius Franciscus exorans pro concessione novi Brevis, ut remanere posset in Matrimonio, non obstante impedimento duplicitatis gradus, exposuit, se timere, ne scandala orirentur, si hujus novi impedimenti notitia ad Violantem deveniret; si coherenter ad haec facta fuit concessio Brevis, exclusae necessitate novi consensus a Violante praestandi, vel quod ipsa de novo impedimento certior fieret, ut ex lectura Brevis plane dignoscitur; ex his evidenter desumitur, novae gratiae concessionem emanasse eo sub praesupposito, quod Violantes tempore concessionis ignoraret impedimentum descendens ex duplicitate gradus: & eo fortius, cum in eodem Brevi legatur, gratiam debere in suo robore permanere, si post ejus concessionem notitia impedimenti ad Violantem devenisset, quae circumstantia evidenter evincit, comprobataque, gratiam fuisse eo sub praesupposito concessam. Porro gratia concessa importat dispensationem in radice Matrimonii, quae a Romanis Pontificibus concedi consuevit, urgente magna causa, & quando agitur de impedimento Matrimonii, ortum habente, non a Jure Divino, aut naturali, sed a Jure Ecclesiastico, & per eam non fit, ut Matrimonium nulliter contractum, non ita fuerit contractum, sed effectus de medio tolluntur, qui ob hujusmodi Matrimonii nullitatem, ante iudicium dispensationem, atque etiam in ipso Matrimonii contrahendi actu, producti fuerunt: de quibus omnibus a Nobis fuisse actum est, dum in minoribus Secretarii Congregationis Concilii munere fungeremur in Causa Praegen. Matrimonii, quae fuit proposita, die 13. Junii 1720., 16. Januarii 1723., 28. Augusti ejusdem anni, & tandem resoluta die 18. sequentis Septembris, uti videri potest tom. 1. & 2. Theauri Resolutionum dictae Congregationis, ubi typis edita inveniuntur ea omnia, quae tunc a Nobis deducta fuerunt. Cumque solus Romani Pontificis sit, non solum dispensationes in radice Matrimonii indulgere, sed etiam conditiones statuere pro validitate gratiae adimplendas; in ea, de qua nunc agitur, ea quodammodo statuta dici potest conditio, quod, tempore concessionis, Violantes novum impedimentum ignoraret, ne ipsa contradicente, & obtinente, prout contigisset, si impedimentum scivisset, concessa dispensatio diceretur: in hoc quippe rerum themate factum est, atque concessum, quidquid fieri, aut concedi poterat, ut Matrimonium, cujus validitas fuerat approbata, peristeret; nec mulieri subacta est facultas impugnandi ex novo capite validitatem, si novi impedimenti notitiam, tempore

1755.

vero expediatur litterae declaratoriae. Passim Doctores validum iudicium, quamvis illicitum, Matrimonium inquit ope dispensationis super quarto gradu, reticito tertio, neque expeditis litteris declaratoriis.

Nunc vero res est, non de tertio & quarto, sed de duplici consanguinitatis gradu.

Itaque desinit nova dispensationis fuisse necessarium.

Secundum controversiae caput examinatur.

Ex ipso Brevis patet nova dispensationem ideo fuisse concessam, quia putatum, mulierem ignorasse impedimentum.

Gratia ex secundo Brevis concessa dispensationem importat in radice Matrimonii, cujus ope nulliter contracti Matrimonii effectus de medio tolluntur.

Solus Romani Pontificis est eam concedere, & conditiones quascumque praescribere.

In casu, de quo agitur, statuta conditio dici potest, quod mulierem tempore concessionis novi impedimentum lateret.

concessionis gratiæ, novæque dispensationis, habuisset, nullâ habita consideratione notitiæ supervenientis post concessionem Brevis; ea quippe superveniens superveniret post sublatum ope novæ dispensationis dupliciter gradus impedimentum.

Tertium caput expenditur: & probatur, mulierem scivisse novum impedimentum tempore concessionis gratiæ.

§. 8. Post hæc nihil aliud remanet, quàm, ut videatur, an tempore concessionis gratiæ Violantes haberet notitiam novi impedimenti: Cumque ex documentis, & testibus quacumque exceptione majoribus demonstratum sit, quod Violantes impedimenti notitiam, ante concessionem, & tempore concessionis gratiæ, habuerat, & habebat, & omnia parabat necessaria pro instauranda controversiâ super nullitate Matrimonii in vim novi impedimenti, cui in primo Brevis non fuerat derogatum; nedum approbamus Congregationis Concilii judicium ultimo loco prolatum pro nullitate Matrimonii, sed hoc nostro Decreto inter acta Congregationis Concilii aservando, & per Literas Apostolicas in forma Brevis etiam corroborando, dicimus, & pronunciamus, Matrimonium contractum inter Violantem Josephum Enriquez de Almada, & Aloysium Franciscum Sanchez de Baena, nullitatis vitio laborare, & quatenus aliud Canonicum non obstat impedimentum, posse utrumque ad alia vota transire.

Judicium itaque Congregationis pro nullitate Matrimonii approbatur, & transitus ad secunda vota permittitur.

Datum 27. Septembris 1755.

Datum apud S. Mariam Majorem die 27. Septembris 1755.

BENEDICTUS PP. XIV.

LIV.

Quæ, & qualis conveniat exemptio ab Archiepiscopi Neapolitani jurisdictione, Hospitali S. Angeli a Nido nuncupat, ejusdemque Ecclesiæ, & personis, decernitur & declaratur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Pontificis studium in componendis inter Personas Ecclesiasticas controversiis.

PRÆCLARUM semper fuit, ac laudabile, opportuno consilio adversus ea occurrere, quæ Divinum cultum imminuere, bonumque publicum perturbare videntur, eas præsertim controversias Apostolica auctoritate dirimendo, quæ animorum disensionem in rebus Ecclesiasticis foventes, mutua caritatem labefactant, & quasi fontes sunt aliorum innumerabilium malorum. Quamobrem sæpe Nos Prædecessorum Nostrorum exemplis inherentes, quamquam gravissimis aliis curis, quæ ab Apostolico ministerio disjungi nequeunt, assidue implicati sumus, haud tamen prætermisimus causas disensionum hujusmodi ad Nos advocare, illas diligenter examinare, nostrisque oculis perscrutari, ac cognoscere. Quos quidem conatus, laboresque Nostrorum, qui veræ solidæque pacis auctor est Deus, pro sua in Nos immensa benignitate approbare & benedicere dignatus est; nam inter illas, vel Ecclesias, vel personas, ad quas Decreta Nostra direximus, in speratam ante concordiam, non sine magno Nostrorum, ipsarumque partium gaudio, vidimus plenissime restitutam.

Vetustissimæ controversiæ inter Archiepiscopos Neapolitanos, & Deputatos Sedilis a Nido.

§. 2. Porro ejusmodi conditionis ac naturæ, cum adhuc in minoribus versaremur, eam controversiam existimavimus, quæ sæpius excitata est inter Deputatos Sedilis, quod a Nido appellant, & Archiepiscopos pro tempore Ecclesiæ Neapolitanæ; eo quod in varios diversosque sensus distraherentur tum Literæ quædam

Apostolicæ felicis recordationis Prædecessoris Nostri Martini Papæ V. die 24. Aprilis anno 1426., seu veriori tempore, datæ & bonæ memoriæ Reynaldum S. R. E. Cardinalem Brancaccium nuncupatum, quum hic Hospitali S. Angeli a Nido in Civitate Neapolis tunc temporis pene dirutum a fundamentis restituere, novaque dote, ex bonis sibi a Deo collatis, ditare proposuisset: tum nonnulla pro ipsius Hospitalis administratione non ita multo post ab eodem Cardinali Apostolica auctoritate statuta die 11. Martii 1427. tum demum aliud Apostolicum Breve similis recordationis Prædecessoris patris Nostri Pauli Papæ III. expeditum ex officio Cardinalis Penitentiarii. Itaque quum disensiones istæ nec longi temporis diuturnitate molliori, nec decretis seu resolutionibus Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum extingui potuerint; quin potius novissimis temporibus magis magisque visæ fuerint recrudescere, eo quod reperta dicebantur vetusta quædam documenta, quæ vel incognita prius erant, vel non satis probata; propterea, quum primum Dilectum Filium Nostrum Antoninum S. R. E. Presbyterum Cardinalem Serfaliu nuncupatum, modernum ex concessionem & dispensationem Apostolicam Neapolitanæ Archiepiscopalis Ecclesiæ Præfulem, & coram, & per litteras, proclivem propensumque deprehendimus ad ea probanda, atque amplectenda, quæ a Nobis in gravi hoc negotio decernerentur, & ex corde cupere, ut finis aliquando tot litibus imponeretur, quas Archiepiscopi Prædecessores non alio sustinuerant animo, nisi ut ipsis vitio verti non posset, quod jura Ecclesiæ suæ indefensa reliquissent: hæc omnia statim Carissimo in Christo Filio Nostrum Carolo utriusque Sicilia Regi Illustri denunciavimus, qui non modo propositum Nostrum commendavit, sed etiam pietate, quæ præditus est, maxima, studioque Religionis incensus, magno opere Nos impulit, ut illud quamprimum executioni mandarem.

Uade primum extortæ.

Frustra ad easdem eradandas hæcenus adlaboratum.

Has omnes ad se avocavit, suppressitque Pontifex.

Per opportunas Literas Apostolicas & Statutorum Hospitalis subjectas declarationes.

Exemptio Hospitalis, ejusdemque Ecclesiæ, Oratorii, bonorum &c. ab Ordinaria & Delegata Archiepiscopali jurisdictione.

Dumviroorum Electionumque in administratione redditibus auctoritas.

§. 3. Quare Causam & litem, quæ inter Cardinalem Archiepiscopum ex una parte, & ab alia inter Sacristam seu Rectorem Hospitalis & Ecclesiæ SS. Angeli & Andreæ a Nido, ac illius Gubernatores in Urbe Neapolis (cujus quidem litis verum statum hic pro expresso haberi volumus) cum omnibus & singulis incidentibus, & emergentibus, annexis, & connexis, rebusque aliis tam deductis, quam non deductis, a quocumque Judice, Tribunali, & Congregatione, & præsertim a prælaudata Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad Nos ipsos advocantes, eamque omnino suppressantes, & extinguentes; motu proprio, ex certa scientia, & matura deliberatione Nostra, ac de plenitudine Apostolicæ Auctoritatis declaramus atque decernimus, virtute dictarum litterarum in limine foundationis, seu reedificationis concessarum a Martino V. Prædecessore Nostrorum, ad supplicationem dicti Reynaldi Cardinalis Brancacci, nec non aliarum Pauli III. similiter Prædecessoris, dictorumque Statutorum, sive Ordinationum ejusdem Cardinalis Brancacci;

§. 4. In primis Hospitali S. Angeli a Nido, ejusque Ecclesiæ exteriori, nec non Oratorium, seu Cappellam interiorem, bona, redditus, jura, & pertinentias cujusvis generis universas, fuisse, & esse pleno jure exempta a quocumque dominio, visitatione, potestate, & jurisdictione tam Ordinaria, quam delegata Archiepiscopi pro tempore Civitatis Neapolis, nobisque, & S. Sedi Apostolicæ immediate subjecta.

§. 5. Rursus & secundo loco: Ad Universitatem Nobilium memorati Sedilis a Nido spectare

& pertinere jus eligendi quolibet anno duos ex eorum gremio Nobiles Viros, quorum unus sit semper de Domo de Braccacis; hisque duobus, ut praefertur, electis, competere jus, & potestatem omnes fructus, redditus, & proventus, obventiones, & legata ad dictum Hospitalis, Ecclesiam, & Cappellam quovis modo pertinentia, & quae pertinebant in posterum exigendi, petendi, recipiendi, & de receptis quietandi, necnon recepta pro commodo, & utilitate dictorum Hospitalis, Ecclesiae, & Cappellae, ac Ministrorum illis infervientium expendendi, & dispensandi, prout ipsis videbitur expedire, & necesse erit, in quocumque iudicio agendi, experiendi, respondendi, & proficiendi.

Forum est eligere Sacristam, seu Rectorem Hospitalis.

§. 6. Praedictos duos Nobiles, ut supra electos, & in posterum eligendos habere insuper jus & potestatem deputandi atque eligendi in Sacristam, seu Rectorem Hospitalis, & Ecclesiae, unum Clericum, seu Presbyterum ad nutum, & voluntatem ipsorum quocumque amovibilem, qui tamen tempore ipso deputationis huiusmodi, sit, ac reperiatur ab Ordinario suo rite, & canonice ordinatus, consuetique litteris testimonialibus super vita, & honestate, ab ipso suo Ordinario debite ac de recenti munitus.

Nec non viginti quatuor tantum Clericos, seu Presbyteros eidem infervientes.

§. 7. Item dictos duos Nobiles habere jus, & potestatem eligendi, ultra memoratum Sacristam, seu Rectorem, alios viginti quatuor, sed non ultra, Clericos, vel etiam Presbyteros, pro servitio ipsius Hospitalis, ejusque Ecclesiae, & Oratorii, nec non pro cura, & custodia Bibliothecae, ad ipsorum nutum & voluntatem quocumque similiter amovibiles: dummodo tamen sint, & unusquisque eorum sit ab Ordinario suo, & supra rite, & canonice ordinatus, ejusque litteris testimonialibus de recenti munitus, & quatenus eligantur Presbyteri, dummodo illi, & unusquisque eorum habeant a Curia Archiepiscopali licentiam, quae nondum expiraverit, celebrandi in Civitate, & Dioecesi.

Itidemque & decimo sexto Ministros Laicos, omnes ad nutum amovibiles.

§. 8. Habere etiam dictos duos Nobiles jus, & potestatem eligendi ad eorum nutum, & voluntatem quocumque amovibiles, & cum assignatione congrui Salarii sexdecim, & non ultra, Ministros Laicos, pro servitio Infirmorum, curaque & custodia Hospitalis, Ecclesiae, & Bibliothecae, prout ipsi duo Nobiles, & Sacrista, seu Rector ordinarint.

Duoviro- rum exemptio a quacumque jurisdictione Archiepiscoporum quoad gestam administrationem.

§. 9. Praeterea dictos duos Nobiles esse, & intelligendos esse, quoad administrationem ipsis incumbentem, liberos totaliter & exemptos a quacumque visitatione, correctione, & jurisdictione tam Ordinaria, quam delegata Archiepiscopi; ita ut ipsi Archiepiscopo neque de bonis, & redditibus Hospitalis per eos administratis, neque de legatis Hospitali relictis, aut in posterum relinquendis, etiam cum onere Missarum, rationem ullam reddere vel exhibere teneantur; sed solum finito anno, teneantur de receptis, & expositis, ac gestis, & administratis, rationem & computum suis successoribus reddere, ac eis, quod superest, assignare; & si aliquid mali gesserint, aut administraverint, vel aliqua inter eos discordia orta fuerit, declaramus atque decernimus, spectare ad Universitatem Nobilium dicti Sedilis, vel ad quinque Nobiles per illam deputandos jus & potestatem eos coercendi, & compellendi ad debitam satisfactionem absque ulla ingerentia Archiepiscopi, salva dumtaxat, ut infra, auctoritate Sedis Apostolicae.

Similis exemptio Sacristae seu Rectoris aucto infervientis.

§. 10. Item declaramus, atque decernimus Sacristam, seu Rectorem Hospitalis a duobus Nobilibus, ut supra, electum, toto tempore, quo in huiusmodi Officio permanserit, esse, atque in-

telligendum esse totaliter exemptum a quacumque visitatione, & jurisdictione tam Ordinaria, quam Delegata Archiepiscopi, Nobisque, & Sedi Apostolicae immediate subjectum.

§. 11. Item esse similiter exemptos a quacumque visitatione, & jurisdictione tam Ordinaria, quam Delegata Archiepiscopi, praedictos vigintiquatuor Clericos, seu etiam Presbyteros, nec non dictos alios sexdecim Ministros Laicos, qui memoratis duobus Nobilibus, ut supra, electi fuerint pro servitio Ecclesiae, Hospitalis, & Bibliothecae pro toto tempore, quo unusquisque ipsorum in Officio sibi assignato permanserit; ita quod Archiepiscopus ratione delicti, vel contractus, aut rei, de qua agitur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam possit in eorum personas, & bona jurisdictionem, potestatem, visitationem, seu dominium, nec jure Ordinario, nec jure delegato, exercere, vel ab ipsis computum, seu rationem exigere.

Itidemque & 14. Clericorum, seu Sacerdotum, aliorumque 16. Ministrorum.

§. 12. Utque hac in parte omnis in posterum, circa numerum, & personas exemptorum, turbarum occasio praeventive submoveatur, Sacristae seu Rectori Hospitalis pro tempore existenti districte injungimus, ut Sylabum seu Rotulum diligenter conficere, & quoties propter mutationem personarum opus fuerit, renovare iudem teneatur, in quo scripta sint nomina, & cognomina singulorum vigintiquatuor Ecclesiasticorum, & sexdecim Laicorum praedictorum, ipsumque Rotulum propria manu subscriptum, & sigillo Hospitalis munitum Nuntio Apostolico Neapoli residenti, ut cum pro notitia ad Archiepiscopum transmittere possit, tradere, & co-signare debeat: ita ut nemo ex praedictis Ecclesiasticis, & Laicis utcumque electis, & deputatis a dictis duobus Nobilibus, exemptione aliqua, nisi post huiusmodi consignationem gaudere, & multo minus aliquis sive Clericus, sive Presbyter, qui intra praefixum numerum dictorum vigintiquatuor, in Rotulo, ut supra, consignato, descriptus non reperiatur, exemptionem aliquam allegare possit, vel intuitu alicujus Cappellaniae, vel ex quo pro sua devotione, aut recepta etiam consueta elemosyna, vel denique ex alio quovis titulo, seu praetextu, ad Ecclesiam exteriorem Hospitalis, sive ad Oratorium, & Cappellam interiorem, accesserit, aut accedat pro celebrandis inibi Missis, aut aliis Divinis Officiis peragendis. Hos enim omnes, tanquam nullo pacto exemptos, volumus, atque decernimus, ut ne quidem ad celebrandas Missas in Ecclesia, seu Oratorio admittantur, nisi exhibita Sacristae seu Rectori consueta licentia Curiae Archiepiscopalis celebrandi in Civitate & Dioecesi, quae nondum expiraverit.

Praefati Clerici, seu Presbyteri, Laicique Ministri quando- nam expr. fla exemptione gaudere incipiant.

§. 13. Declaramus itidem, atque decernimus, Rectorem, seu Sacristam Hospitalis a duobus Nobilibus, ut supra, electum, toto tempore, quo in huiusmodi Officio duraverit, habere potestatem & jurisdictionem super dictos vigintiquatuor Clericos, seu Presbyteros, nec non super dictos sexdecim Laicos Ecclesiae, Hospitalis, & Bibliothecae addictos, cisque respective infervientes, postquam tamen in Rotulo, ut supra, consignato descripti fuerint, & non prius; ipsosque corrigendi, puniendi, excommunicandi, & omnem jurisdictionem Ecclesiasticam in eos exercendi, quotiescumque contingat, ipsos in delictum, seu crimen aliquod incidere.

Itidem omnes Rectores jurisdictioni subjiciantur.

§. 14. Item declaramus, atque decernimus Sacristam, seu Rectorem, & alios vigintiquatuor Ecclesiasticos in Rotulo descriptos, si Presbyteri fuerint, posse suas invicem, atque Infirmorum

Rectoris a- liorumque Sacerdotum factas in audientis Confessionis.

1755.
bus, ceteris
que Sacra-
mentis mini-
strandis.

ibidem decumbentium, nec non etiam dictorum sexdecim Ministrorum Laicorum Sacramentales Confessiones audire, & Sacram Eucharistiam, atque Oleum Sanctum in ipso Hospitali, & respective in ejus Oratorio, vel Ecclesia eisdem ministrare, atque alia facere, quae circa haec necessaria fuerint, & opportuna: dummodo tamen ab Archiepiscopo approbati fuerint, vel generaliter ad Confessiones audiendas in Civitate, & Dioecesi, vel etiam in genere pro Hospitalibus; & dummodo insuper Oleum Sanctum Infirmorum per eos quotannis accipiatur, consueto ritu, & tempore, ab Ecclesia Cathedrali Metropolitana, quemadmodum illud accipiunt, & accipere tenentur Regulares, & ceteri exempti.

Accedere non tenentur ad Processiones ab Archiepiscopo quocumque jure indictas.

§. 15. Item Rectorem seu Sacristam praefatum, nec non dictos alios vigintiquatuor Clericos seu Presbyteros, Hospitali, ut supra, addictos, non teneri accedere neque ad Synodum, neque ad publicas & generales Processiones, aut alias quasvis functiones Ecclesiasticas, ab Archiepiscopis pro tempore jure Ordinario, sive etiam Delegato indicendas; & quatenus ipsi Processionem aliquam facere velint, posse eas facere, dummodo faciant tempore diverso ab illis indictis ab Archiepiscopo, easque ducant prope muros Ecclesiae, exterioris dumtaxat. In ea vero Processione, quam Sacrista, & Presbyteri Hospitalis facere solent die Festo S. Candidae, ad effectum accipiendi illius Imaginem sive statuam ab Ecclesia Metropolitana, declaramus atque decernimus teneri eos observare Ordinem & formam, quam ceteri omnes observant, quando ob eandem causam accipiendi status suorum Patronorum accedunt ad ipsam Ecclesiam Metropolitanam.

Suas ipsi Processiones an, & quomodo ducere debeant.

Indulgentias publicare, dimissorias concedere, aliaque id genus attentare prohibentur.

§. 16. Item declaramus, atque decernimus, Sacristae, seu Rectori Hospitalis nullo pacto licere, & multo minus alicui ex dictis vigintiquatuor Ecclesiasticis, Indulgentias, seu Jubilaeum publicare, aut litteras dimissorias ad Ordines alicui, etiam ex ipsis vigintiquatuor, concedere, aut publicare Monitoria pro rebus substractis, aut deperditis, aut reos extrahere ab eorum Ecclesia, & Hospitali, aut vestibus, vel insignibus Praelatis inter ipsam Ecclesiam, & Hospitali, & multo minus extra illa, uti, & generaliter nullam aliam sibi assumere facultatem, praeter eas, quae in hisce nostris litteris exprimuntur.

Rectoris facultas exercitia spiritualia exhibendi.

§. 17. Eidem tamen Sacristae, seu Rectori de benignitate Apostolica concedimus, ut per se, vel per alium exercitia spiritualia semel in anno, sed clausis januis intra Ecclesiam sive Oratorium Hospitalis, iis dumtaxat, qui exemptione, ut supra, gaudere debent, libere, & licite praebere possit, cum scientia tamen, atque intelligentia Nuntii Apostolici Neapoli residentis: alio vero quovis tempore, casu, & occasione, nolumus omnino, quod intra Ecclesiam, Oratorium, aut Hospitali praedictum, sive publice, sive privatim conciones habeantur, aut quod non exempti ad praedicta exercitia spiritualia ullo unquam tempore admittantur, non obtenta prius, & qualibet vice licentia in scriptis ab Archiepiscopo.

Limitata facultas exponendi semel in mense Sanctissimum Sacramentum irrequiritum Archiepiscopo.

§. 18. Ad haec eidem Hospitali de Apostolica benignitate similiter concedimus, ut semel in quolibet mense, idest prima die Dominica horis Vespertinis, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in ejus Ecclesia exteriori, absque alia Archiepiscopi licentia publicae adorationi exponi possit, servatis tamen legibus, & regulis ab Archiepiscopo praescriptis pro expositionibus hujusmodi rite peragendis in aliis Civitatibus Ecclesiis; & quatenus alio quocumque die, praeter diem, ut supra, praescriptum, Sanctissimum Sacramentum exponi velit, eo casu licentia in scriptis ab Archiepiscopo qualibet vice obtineri debeat.

§. 19. Uterius declaramus, atque decernimus exemptionem, qua supra frunntur, & gaudent, fruique & gaudere debent dictorum litterarum Apostolicarum Martini V., & Pauli III. nec non Ordinationum, seu Statutorum praefati Cardinalis Brancacci, Hospitali, ejusque Ecclesia exterior, & Cappella interior, duo Nobiles Deputati, Sacrista seu Rector, nec non alii vigintiquatuor Clerici, seu Presbyteri, & sexdecim Ministri laici in Rotulo, ut praefertur, describendi a quacumque jurisdictione tam ordinaria, quam delegata, visitatione, potestate, & dominio Archiepiscopi, intelligendam semper esse, salva reverentia eidem Archiepiscopo de jure debita ab omnibus, & quibuscumque exemptis, non solum extra, sed etiam intra ipsum Hospitali, ejusque Ecclesiam, atque Oratorium.

§. 20. Ac tandem declaramus, atque decernimus dictam exemptionem, & respective jurisdictionem, quam superius competere diximus Sacristae, seu Rectori in dictis vigintiquatuor Clericos, seu Presbyteros, & alios sexdecim Laicos, puniendi, excommunicandi, & corrigendi; necnon facultatem eidem Sacristae, dictisque aliis Presbyteris attributam, excipiendi Confessiones Sacramentales ipsorum Exemptorum, atque infirmorum in dicto Hospitali decumbentium, prout etiam administrandi istem Infirmis alia Sacramenta Sanctissima Eucharistiae, & Extremae Unctionis, ac praebendi, ut supra, semel in anno januis clausis Exercitia Spiritualia, atque exponendi semel in mense praelaudatum Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, intelligi semper debere, salva in omnibus nostra, & Sedis Apostolicae auctoritate, cui, vigore ipsarum litterarum Martini, & Pauli Praedecessorum nostrorum, atque Ordinationum Cardinalis Brancacci, Hospitali ipsum cum suis personis, & bonis immediate subiectum est. Volumus propterea, ut Nuntio Apostolico in Civitate Neapolis residente, tamquam speciali Delegato ejusdem Sanctae Sedis, quandocumque liceat, & quoties ei opportunum videbitur, ipsum Hospitali, Oratorium, & Ecclesiam, ejusque Sacristam, seu Rectorem, aliosque tam Clericos, vel Presbyteros, quam Laicos a jurisdictione Archiepiscopi tam ordinaria, quam delegata, ut praefertur, exemptos, in iis, quae respiciunt divinum cultum, morum, vitaeque honestatem, & administrationem praedictorum Sacramentorum, ac doctrinae in Exercitiis Spiritualibus exponendae puritatem, & generaliter quoad omnia spiritualia, visitare corrigere, & punire, & in eos quocumque jurisdictionis actus exercere, quos nomine S. Sedis exercet, atque exercere potest, ac debet in alios hujusmodi, qui in limine fundationis a potestate & jurisdictione suorum Ordinariorum exempti fuerunt, & Sedi Apostolicae immediate subiecti. Et haec omnia cum expressa declaratione quod ea, quae pro bono pacis, & ad extinguendas tot lites, quae non sine magna Civitatis perturbatione haecenus exarferant, huic Hospitali S. Angeli a Nido, ut praefertur concessa, & declarata fuerunt, ab aliis Civitatis Hospitalibus nullo pacto in exemplum trahi possint.

§. 21. Decernentes quoque has Nostras litteras & in eis contenta, & decreta hujusmodi etiam ex eo quod quicumque in praemissis, vel illorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere pretendentes ad hoc vocati & auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, occasionibus, vel praetextibus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut alias infringi, suspendi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse: easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus gene-

1755.
Justissima
reverentia
& obsequii,
Archiepiscopo ab omnibus, etiam exemptis, ubique exhibendi.

Recentitate omnes per nos ut supra exemptae declarantur immediate subiectae S. Sedis auctoritati & jurisdictioni.

Quae exi-
fienti pro
tempore
Apostolico
Nuncio in
Civitate Ne-
apolis delega-
tur exercen-
da.

Amplissimae
clausulae &
decreta in
praemissorum
firmatam.

ralibus,

ralibus, vel specialibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac aliis quodcumque, & quibusvis de causis pro tempore factis, & faciendis minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces esse & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo & inviolabiliter observari debere.

*Aliter iudicandi adempta facultas.

§. 22. Sicque, & non alias per quoscumque Iudices, Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & potestate surgentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dicteque Sedis Nuntios, sublata eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & desiniri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Efficacissima contrarium derogatio.

§. 23. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostris, & Cancellariæ Apostolicæ regulis, etiam de iure quæsito non tollendo, & prædictis Martini V., & Pauli III., aliisque Apostolicis quoruncumque Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, ac in Synodalibus, Provincialibus, & universalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, nec non quibusvis prædictæ Concilii Tridentini Interpretum, & aliarum eiusdem S. R. E. Cardinalium Congregationum decretis, seu resolutionibus, Apostolica etiam auctoritate confirmatis, ac quibusvis actibus in contrarium præmissorum omnium, aut singulorum antiquitus, aut nuper factis, & iteratis, seu pluries & sæpe repetitis, nec non dicti Hospitalis, illiusque Ecclesiæ, & Domus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus; præmissis quoque, aliisque privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, eidem Hospitali, & Ecclesiæ, ac Domui, illiusque Gubernatoribus, seu Deputatis prædictis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores prædictos, & Sedem Apostolicam, vel alios quoscumque, quacumque dignitate ac auctoritate fulgentes sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam

derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata inserti forent; præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentis, ad effectum validitatis, & executionis, ac observantiae omnium & singulorum præmissorum, hac vice tantum harum derogamus: illasque & illa juxta omnia & singula præmissa modificamus, limitamus, & reducimus; cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 24. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostræ avocationis, suspensionis, extinctionis, declarationis, concessionis, decreti, derogationis, modificationis, limitationis, & reductionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Sanctio penal.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto, quarto nonas Octobris, Pontificatus Nostri Anno Sextodecimo.

Dat. 4 Oct. 1755. Pont. 16.

J. Card. Pro-Datar.

D. Card. Passioneus.

V I S A

De Curia J. C. Boschi.

Loco + Plumbi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

LV.

Celebratio trium Missarum Natalitio Christi die præcipuus Latine Ecclesiæ Ritus demonstratur: ideoque universim ab Orientalibus, præsertim vero ab Armenis Ligurno in Portu commorantibus, non usurpandus.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiscopo Rhodiens. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Conscribenda Epistola occaso recensetur.

IN superiori ante proximum ad Nos habito accessu, retulisti, Te, in suspitione adductum, Sacerdotes Armenos Ligurno in Portu commorantes Sacro Natali Domini die tres unumquemque Missas in nationis suæ templo celebrare, non prætermisisse opportunas ad Pisanum Archiepiscopum dare litteras, ut certior fieres, nrm res, prout ferebatur, se haberet, & si ita quidem, ex quo tempore invaluerit usus, tria designato die offerendi Sacrificia; tibi que fuisse a memorato Præsule rescriptum; offerri ab Armenis Sacerdotibus in Ligurnensi suæ gentis Ec-

La Celebrazione delle tre Messe nel giorno di Natale si prova Rito privativo della Chiesa Latina, e perciò da non potersi usare generalmente dagli Orientali, ed in particolare dagli Armeni dimoranti in Livorno.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiscopo Rhodiens. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

NELLA penultima udiienza, che Noi le dammo, Ella ci espone; che avendo avuto qualche barlume, che i Sacerdoti Armeni, che sono in Livorno, nella loro Chiesa nazionale nel dì del Santo Natale celebravano le tre Messe; non aveva tralasciato di scrivere a Monsignor Arcivescovo di Pisa, per sapere, se il fatto era vero; e da quanto tempo in qua; essendo vero, si fosse introdotto l'uso della celebrazione delle tre Messe nel giorno predetto; e che dal Prelato Pera stato risposto, celebrarsi dai Sacerdoti Armeni nella loro Chiesa nazionale in Livorno le

Racconto del fatto, che diede occasione di scrivere la presente lettera.

clesia tres Missas Natalitio Christi die, idque in usu primum ea in Ecclesia fuisse positum a duobus Missionariis Parochis sub annum 1725., exindeque semper rem eodem modo transactam; ac insuper ejus gentis homines referre, multos per Orientem Sacerdotes Armenos Catholicos, eisdemque Ritus Missionarios Sancto Natalis Christi die tres Missas singulos celebrare; a quibus porro omnibus, nostra ipse expetebas iuxta, de relinquenda, vel interdicenda trium Sacrorum oblatione, ab Armenis Sacerdotibus, Natalitio Christi die, Ligurni in gentis suae Ecclesia, fieri solita.

Latinae Ecclesiae Ritus est praecipuus, ut singuli Sacerdotes tres Missas offerant Natalitio Christi die.

§. 2. Pervetustus est, atque univrsim in Latinam Ecclesiam receptus Ritus triini Sacrificii per unumquemque Sacerdotem Natalitio Christi die offerendi; verum apud Orientalem Ecclesiam nullum extat praefati Ritus vestigium; ne verbum quippe de eo in Liturgiis Graeco-Arabicis Melchitarum, nec in Syriacis, Chaldaeisque, neque etiam in reliquis Coptorum, Armenorum, Graecorum, atque Ruthenorum, qui Graecos sibi ritus addivere. Patres Basiliani Cryptae Ferratae, etsi Latinos aliquot Ritus amplexi sint, tres tamen Missas Natalis Domini die nec in memorato Monasterio, nec alibi celebrare consueverunt. Et in ipsa Provinciali Synodo habita sub annum 1736. in Monte Libano, cui praesuit Joseph Simonius Aflernus Praesul, qui iussu Clementis XII. Praedecessoris nostri eo profectus, imposito sibi muneris cumulate satisfecit, haec leguntur cap. 13. de sacrosancto Missae Sacrificio: Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Missas celebrandi, ad nostros Sacerdotes nullatenus extendendum esse decernimus, & statuimus: non quod morem illum Sanctae Romanae Ecclesiae omnium Ecclesiarum matris, ac magistrae condemnemus: absit hoc a nobis, qui filii illius obsequentissimi sumus; sed quia veterem nostrum ritum servari volumus.

Ideoque Orientalis Ecclesia eo uti non potest.

§. 3. Haec Synodus praevio opportuno examine, fuit a Nobis confirmata, veluti nosse licet ex Constitutione Nostra in Bullarium Nostrum illata. Cumque ex memorata Synodo, aequae ac ex praedictis Liturgiis Orientalibus innotescat, offerri quidem in Occidentali Ecclesia trinum Natalis Christi die Sacrificium, non item vero in Orientali Ecclesia, jam locus sit regulae latius per Nos firmatae in Nostris Encyclicis Litteris datis octavo Kalendas Augusti anni 1755. ad Missionarios per Orientem, praeloque Congregationis Propagandae Fidei impressis, non esse scilicet permiscendos ritus; suum a Latina, suum itidem ab Orientali Ecclesia ritum servari oportere; hoc quippe est Sacris Canonibus sancitum, Constitutionibus Apostolicis cautum, ac Sanctae Sedis perpetuo systemate, praefatis litteris late demonstratum, firmatum.

Diluitur obiectum de sumptum ex mutua Orientalem inter, & Latinam Ecclesiam nonnullorum Rituum participatione.

§. 4. Et si unquam excipi contingeret, iisdem in Litteris in exemplum per Nos adduci Latinos quosdam Ritus ab Orientalibus, & vicissim Graecos quosdam Ritus a Latinis cooptatos, parata suppedit responsio, estque ejusmodi, id factum, vel consecrarium fuisse immemoralis consuetudinis seculiferentis famam concessi Apostolici privilegii; vel inductum ex privilegio Apostolico vero, conceptoque; quarum quidem rerum, quod ad praesentem quaestionem attinet, nec species ulla, quin potius perpicua ex adverso perstat probatio. Cum enim Edeffenus Archiepiscopus Armeni Ritus, Romae degens facultatem sibi expetisset, celebrandi tres Missas Natalitio Christi die, utque facultas ejusmodi ad reliquos etiam Sacerdotes Romae

tre Messae nel giorno di Natale; essersi cioè incominciato a praticare da due Missionari Parochi nella detta Chiesa nell'anno 1725., ed essersi sempre da quel tempo in qua continuato nello stesso modo; riferire altresì i nazionali, che nell'Oriente molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e Missionari dello stesso Rito nel dì del Santo Natale celebrano le tre Messe; conchiudendo poi essa il discorso col richiedere i Nostri ordini sopra o il lasciar correre, o il proibire la celebrazione delle tre Messe, che si fa dai Sacerdoti Armeni nel dì di Natale nella loro Chiesa nazionale in Livorno.

§. 2. Il Rito della celebrazione delle tre Messe, che si fa da ogni Sacerdote nel giorno del Santo Natale, è antico, ed univrsale nella Chiesa Latina: ma nella Chiesa Orientale non v'è vestigio del predetto Rito: non facendosene parola nelle Liturgie Greco-Arabe de' Melchiti, nè in quelle de' Siri, o Caldei, nè in quelle de' Copti, degli Armeni, e de' Greci, e de' Ruteni, che hanno adottato il Rito Greco. I Padri Basiliani di Grotta Ferrata, benchè in molti capi abbiano adottato alcuni Riti Latini, non celebrano però nè nel detto Monasterio, nè in altro le tre Messe nel giorno di Natale. E nel Sinodo Provinciale tenuto l'anno 1736. nel Monte Libano sotto il Patriarca Antiocheno colla presidenza di Monsignor Giuseppe Simonio Aflernus, che per ordine del Nostro Predecessore Clemente XII., essendosi portato colà, adempì lodevolmente il suo ministero, così si legge al cap. 13. de sacrosancto Missae Sacrificio: Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Missas celebrandi, ad nostros Sacerdotes nullatenus extendendum esse decernimus, & statuimus: non quod morem illum Sanctae Romanae Ecclesiae omnium Ecclesiarum matris, ac magistrae condemnemus: absit hoc a nobis, qui filii illius obsequentissimi sumus; sed quia veterem nostrum Ritum servari volumus.

L'uso di celebrarsi tre Messe nel giorno di Natale da ciascun Sacerdote è Rito privativo della Chiesa Latina.

§. 3. Fu questo Concilio, dopo il dovuto esame, confermato da Noi, come può vederli nella nostra Costituzione inserita nel nostro Bollario. E ricavandosi non meno dal detto Concilio, che dall'allegate Liturgie Orientali, celebrarsi nella Chiesa Occidentale le tre Messe nel giorno di Natale, e non celebrarsi nella Chiesa Orientale, resta aperta la strada alla massima da Noi diffusamente comprovata nella Nostra Lettera Circolare ai Missionari d'Oriente scritta sotto il giorno 26. di Luglio del presente anno 1755., e stampata nella Stamperia della Congregazione di Propaganda, che non si confonda un Rito coll'altro, che la Chiesa Latina offervi il suo Rito, e la Chiesa Orientale il proprio: essendo ciò prescritto dai Sacri Canonici, e dalle Apostoliche Costituzioni, e stabilito nel sistema della Santa Sede, ampiamente dimostrato nella Lettera predetta.

E perciò non può usarsi dalla Chiesa Orientale.

Si veda questa lettera Circolare di sopra Conf. L. pag. 151. & seq.

§. 4. E quando mai si dicesse, che nella stessa Lettera sono allegati da Noi alcuni esempj di Riti Latini adottati dagli Orientali, e di alcuni Riti Greci adottati dai Latini, la risposta è in pronto, ed è, cioè essersi fatto o in sequela d'una immemorabile consuetudine, che porta seco la fama della concessione d'un privilegio Apostolico, o in sequela d'un vero effettivo Apostolico privilegio: delle quali cose nel caso, ch'è in questione, non v'è apparenza, anzi piuttosto v'è chiara pruova in contrario: imperocchè avendo Monsignor Arcivescovo di Edeffa di Rito Armeno, che stava in Roma, pregato per avere la licenza di celebrare le tre Messe nel giorno di Natale, e che questa licenza s'estendesse anche agli altri Sacerdoti Armeni,

Risposta all'oggetto d'essersi tra Latini ed Orientali fatta vicendevole comunione di alcuni Riti.

Commorantes protenderetur; propofitis hujusmodi precibus in Congregatione Sacre Inquisitionis coram Confultoribus decimo tertio Kalendas Martii 1710., relatiſque iterum in Congregatione de more habita in Palatio Apoftolico tertio Kalendas Martii, negativum redditum fuit reſponſum; quamvis is, cui demandata fuit provincia ſcribendi ea de re, ſcriptoque ſuam proferendi ſententiam, in partem affirmativam ſeſe præſtiterit proclivior, quemadmodum deprehendimus ex ſcriptis negotium illud attingentibus, quæ ex ædibus Sacre Inquisitionis aſſerri ad Nos volumus; & hoc fuit quidem dubium tunc propoſitum: *An dicto Archiepifcopo concedendum fit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latino- rum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: hoc vero reſcriptum: *Quoad petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latino- rum, reſpondendum eſſe negative.*

Alia peculiaris ratio ad- versus Armenos Liburni commorantes.

§. 5. Prætereunda nec ſunt, quæ in præſatis Litteris Noſtris §. 45. a Nobis aſſeruntur. Cantum fuerat jam inde ab anno 1674., ut Armeni Liburno in Portu domicilium habentes, quippe una nobiſcum viventes, in Paſchatis, ceteriſque Feſtis diebus celebrandis, ad Gregorianum emendatum Kalendarium ſe conformarent. Tot tantaſque turbas commoverunt præſati Armeni, ut habita ſub annum 1699. iterata Congregatione decretum fuerit, ut uſus veteris Kalendarii Armeniſ Liburnenſibus relinqueretur, quoſque ad novum recipiendum ſeſe accommodaſſent, & quoſque Apoſtolica Sedes aliud edixiſſet. Eſt itaque Liburnenſibus Armeniſ ſua pro ratione voluntas, reſpiciunt Latinum Ritum, uſum ſcilicet Kalendarii emendati, quamvis nobis intermixti vivant, ſitque illud juſtitie conſonum: cumque porro Latinum Ritum ter offerendi Sacrificium Natali Chriſti die ſibi indebitum expoſcant, facile capti eſt, haud decere, ut ſui voti compotes ſiant.

Altera ob- jectione ſumpta ex oblatione triniſacrificii a Sacerdotibus Armeniſ peragi ſolita etiam per Orientem. Præmiſſa oportuna hiſtorici facti narratione, præſis iſthæc ex æronea cauſa veriſſimè derivata demonſtratur.

§. 6. Reliquum illud eſt, quod aſſeritur in Litteris Piſani Archiepifcopi, Armenæ nimirum nationis homines Liburno in Portu commorantes aſſeverare, memoratas tres Miſſas a multis per Orientem Armeniſ Sacerdotibus Catholicis, ejuſdemque Ritus Miſſionariſ celebrari; idque Nobis veriſſimè videatur, at nihil inde in rem præſentem. Beatus Bartholomæus Bononiensis ex Fratrum Prædicatorum familia, fuit à Joanne XXII. Pontifice in Armeniam ablegatus ſub ann. 1318., & ab ipſo Maragenſis Epifcopus inauguratus, exindeque translatus ad Naxivahum Archiepifcopatum. Quo ipſo tempore præſatus Beatus Bartholomæus celebri illa Miſſione fungebatur, aderat in Armenia Iſaias quidam Schiſmaticus trecentis ſeptuaginta diſcipulis præpoſitus. Mens ipſi inerat recta, & motus fama ſanctitatis B. Bartholomæi, edocuiſque ab ipſo Catholicæ Fidei veritatem, ſe ei ſocium adjunxit, ſuis omnibus diſcipulis ſecum adductis: tuncque contigit, ut inſtitueretur Congregatio Fratrum unitorum, aſſumpto ab iis omnibus habitu Dominicani inſtituti, emiſſaque Profeſſione vite Regulariſ ſub Regula Sancti Auguſtini, & Fratrum Prædicatorum Conſtitutionibus. Videre eſt omnia in Opere Patris Galani de conſenſione Armenæ Eccleſiæ cum Romana part. 1. pag. 508. & ſeq. atque elucubratius tom. 2. hiſtorie virorum illuſtrium Dominicani Ordinis, Auctore Patre Touron lib. 1. pag. 108. & ſeq. Iſthæc Congregatio ſubjecta fuit Magiſtro Generali Dominicæ Familiæ ab Innocentio VI. ſub annum 1356., uti colligere eſt ex ejus Litteriſ in Dominicianum Bullarium relatis pag. 148., & in generalibus totius Ordinis

che erano in Roma; propoſtaſi l' iſtanza nella Congregazione del S. Officio fra i Confultori ai 17. di Febbrajo 1710., e ripropoſtaſi nella Congregazione tenuta ſecondo il ſolito in Palazzo nel giorno 27. di Febbrajo, la riſpoſta fu negativa: ancorchè chi ebbe l' incombenza di ſcrivere, e di dire il ſuo voto in carta, foſſe ſtato molto proclive alla parte affirmativa: come abbiamo riconoſciuto, eſſendoci fatte portare dal S. Officio le ſcritture appartenenti al caſo: ed ecco il Dubbio propoſto: *An dicto Archiepifcopo concedendum fit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latino- rum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: ed ecco la riſpoſta: *Quoad petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latino- rum, reſpondendum eſſe negative.*

§. 5. Nè dee traſciarſi quanto da Noi vien riferito nella predetta Noſtra Lettera Circolare al §. 45. Era ſtato ordinato ſino dall' anno 1674., che gli Armeni, che hanno domicilium in Livorno, avvegnachè viventi con Noi, doveſſero conformarſi al Calendario Gregoriano corretto, nella celebrazione della Paſqua, e delle altre Feſte. Furono tanti e tanti i rumori, che dai predetti Armeni ſi eccitarono, che eſſendoli tenuta nell' anno 1699. una nuova Congregazione, fu riſolto, che ſi laſciaſſe correre l' uſo dell' antico Calendario riſpetto agli Armeni, che erano in Livorno, finchè ſi foſſero diſpoſti ad accettare il nuovo, e finchè la Santa Sede non aveſſe ordinato diverſamente. Vogliono dunque gli Armeni, che ſono in Livorno, quello che vogliono. Non vogliono il Rito Latino, cioè l' uſo del Calendario corretto, benchè vivano fra noi, e benchè ciò ſia juſto: e volendo poi il Rito Latino nelle tre Meſſe di Natale, che non gli tocca, non vi vuol molto a comprendere, che non è di dovere, che ſiano clauditi.

Altro motivo particolare contrario agli Armeni di Livorno.

§. 6. Reſta quello, che ſi dice nella Lettera di Monſignor Arciveſcovo di Piſa, che i nazionali, che ſono in Livorno, atteſtano, celebrarſi in Oriente le tre Meſſe da molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e da Miſſionariſ del loro Rito: e ciò da Noi ſi crede veriſſimè, ma non giova all' intento. Il Beato Bartolomeo da Bologna Domenicano, detto comunemente l' Apoſtolo degli Armeni, fu ſpedito nell' Armenia nel 1318. dal Pontefice Giovanni XXII., e fu da eſſo creato Veſcovo di Maraga, e poi traſportato all' Arciveſcovado di Naxivan. Nel tempo della celebre Miſſione del detto Beato Bartolomeo eravi in Armenia un certo Iſai ſchiſmatico, che aveva ſotto di ſe trecento ſettanta diſcepoli. Era eſſo di buona intenzione, e moſſo dalla fama della ſanctità del Beato Bartolomeo, ed illuminato da eſſo della verità della Fede Cattolica, s' unì con lui, conducendo ſeco tutti i ſuoi diſcepoli: ed allora ſi, che ſi formò la Congregazione de' Frati uniti, avendo tutti preſo l' Abito di S. Domenico, e fatta Profeſſione di vivere in vera Religione, ſeguitando la Regola di S. Agoſtino, e le Coſtituzioni de' Frati Predicatori. Il tutto ſi vede nell' Opera del Padre Galano nella Conciliazione della Chieſa Armena colla Romana part. 1. pag. 508. e ſeq., e con maggior felicità nel tom. 2. della Storia degli Uomini Illuſtri dell' Ordine Domenicano del Padre Touron al lib. 1. pag. 108. e ſeq. Fu queſta Congregazione ſottopoſta al Generale de' Domenicani dal Pontefice Innocenzo VI. l' anno 1356., come ſi raccoglie dalla di lui Lettera nel Bollario Domenicano al tom. 2. pag. 248., e nel Capitolo Generale tenuto l' anno 1583. queſta nuova Congregazione incominciò a prendere il rango

Seconda ob- jectione fondata ſull' uſo di celebrariſ anche in Oriente da Sacerdoti Armeniſ le dette tre Meſſe.

Con una oportuna oſſervazione iſtorica ſi prova probabil- mente erronea nella ſua origine un tal uſo.

1755.

Comitiis habitis anno 1753. nova hæc Congregatio ad Regularis Pvinciæ gradus jura, & honores attolli cepit. Cum autem hæc discipuli unam noscerent Armenam Linguam, præterea nullam, & plenam ceteroquin cum Dominicanæ Familiæ Religiosis unionem constituerent, necesse fuit, quemadmodum referunt præcitati Historici, ut Regule, Statuta, Breviarium, & Missale Ordinis in Linguam verterentur Armenam. Comperimus autem temporibus nobis proximis infestisse Patres Armenæ Provinciæ Ordinis Prædicatorum, quo sibi liceret, typis mandare sua Breviaria, ac Missalia, e Latino in Armenum idioma translata; annuitque precibus Congregatio Romanæ universalis Inquisitionis habita octavo Idus Septembris 1713, deputatis emendatoribus, five prælii typici præsidibus, ut ad opportunas regulas exigerentur omnia, liceretque exinde tuto sibi polliceri, nullos in novam editionem errores irrepere, quod satis superque in hujusmodi casibus alias contigisse constiterat; probavitque omnia Summus Pontifex in Congregatione, proximo die, septimo videlicet Idus Septembris ejusdemmet anni habita.

Ideoque ex ea nihil confici.

§. 7. Cum itaque Dominicanum Missale in Armenam Linguam versum fuerit, cumque in Missali Dominicano tres reperiantur adnotate Missæ Natalitio Christi die celebrari solite, videtur admodum simile vero, Sacerdotes quosdam Armenos, & Missionarios, videntes tres Missas a Patribus Dominicanis celebrari Natalitio Christi die, cepisse & ipsos tria Sacrificia offerre, Dominicanum Missale utentes in Armenam Linguam reddito: quoties autem ita se res habeat, quod verosimilius est, quisque sanæ mentis homo facile animadvertet, haud subsistere fundamentum, in oblatione trini Sacrificii a nonnullis Armenis per Orientem peragi solita, constitutum, nec eo juvari ullatenus posse Armenos Liburno in Portu commorantes; eo quod tres Missæ in Missali Dominicanum adnotate, semper Latini Ritus esse censentur, et si in Armenam Linguam versæ; nec liceat Armenis pro arbitrio Latinos Ritus usurpare. Simillimum Nobis suppetit exemplum ex Missa Latina Patrum Dominicanæ Familiæ in Grecam Linguam versâ juxta indultum a Bonifacio IX. datum Maximo Constantinopolitano Dominicanæ Familiæ viro, relatunquæ tom. 2. Bullarii Dominicani pag. 370. Ea quippe Dominicani Fratres quidem, nullatenus autem Græci, in Sacrificio offerendo uti possunt.

Simillimum allato exemplum confirmatur.

Monita ad Secretarium.

§. 8. Hæc itaque sunt, quæ Nobis, quamvis male a podagra habitis, licuit colligere. Curæ tibi erit, Venerabilis Frater, deferre omnia ad Congregationem de Propaganda Fide; & si mandatum ab ea tibi fuerit, quod facillimum, ut ad Pisana Archiepiscopum referbas, opportunum fortasse erit, hujus ad te Nostræ Epistolæ exemplum eidem reddendum curare. Interea Apostolicam tibi Benedictionem impertimur.

Dat. 29. Decembris. 1755. Pont. XVI.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Nostri Anno Decimosesto.

di Provincia. Non intendendo i Discepoli d'Isaia altro, che la lingua Armena, e facendo l'Unione coi Frati Domenicani; fu d'uopo tradurre in lingua Armena le Regole, gli Statuti, il Breviario, ed il Messale dell'Ordine, come raccontano i sopradetti Istoric. Ne' tempi a Noi vicini ritroviamo avere i Padri dell'Ordine de' Predicatori della Provincia Armena pregato di poter far stampare i loro Breviarij, e Messali tradotti dal Latino nell' idioma Armeno; e la Congregazione del S. Officio tenuta ai 6. di Settembre 1713. ammise l'istanza, deputando i correttori, o siano presidenti alla stampa, accio il tutto si facesse colle dovute regole, e colla sicurezza, che nella nuova edizione non corressero errori, come altre volte in simili occasioni era pur troppo accaduto: ed il tutto fu confermato dal Sommo Pontefice nella Congregazione tenuta nel giorno seguente 7. di Settembre dell'anno medesimo.

§. 7. Effendosi dunque fatta la traduzione del Messale Dominicanum in lingua Armena, ed essendosi nel Messale Dominicanum le tre Messæ nel giorno di Natale, pare assai verisimile, che alcuni Sacerdoti Armeni, e Missionarij, vedendo che le tre Messæ si celebravano nel dì di Natale dai Padri Domenicani, le abbiano ancor essi incominciate a celebrare, prevalendosi del Messale Dominicanum tradotto in Armeno: e quando questo sia, come è molto verisimile, il fondamento della celebrazione delle tre Messæ, che si fa da alcuni Armeni in Oriente; ogni uomo di buon senso facilmente ne conoscerà l'insufficienza, e ch' esso non può in veruna maniera giovare agli Armeni, che sono in Livorno; appartenendo sempre le tre Messæ, che sono nel Messale Dominicanum, benchè tradotte in lingua Armena, al Rito Latino; e non potendo gli Armeni prevalersi a loro capriccio del Rito Latino. Simile è l'esempio della Messa Latina de' Padri Domenicani tradotta in lingua Greca, giusta la concessione fatta da Bonifazio IX. a Massimo di Constantinopoli Dominicanum, che è nel tom. 2. del Bollario Dominicanum pag. 370.; celebrandosi essa dai Domenicani, e non potendosi celebrare dai Greci.

E perciò inutile per l'intento.

Si conferma l'assunto con un esempio del tutto simile.

Ordini pel Secretario.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Nostri Anno Decimosesto.

Data 29. Decembris 1755. a decimo festo del Pontificato.

